

სტრატეგიული ადაპტაცია ევროკავშირის ენერგეტიკული უსაფრთხოების
პოლიტიკაში: 2022 წლის რუსეთ-უკრაინის ომი და ევრაზიული სავაჭრო
ენერგეტიკული ურთიერთობების დინამიკა

გოჩა მიქაუტაძე

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე საერთაშორისო ურთიერთობების
მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

საერთაშორისო ურთიერთობების სამაგისტრო პროგრამა

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: დიმიტრი ჯაფარიძე, პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი
თბილისი, 2025

განაცხადი

„როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.“

სტუდენტი

16.06.2025

მადლობა

გამოვხატავ მადლიერებას ყველა იმ ადამიანის მიმართ, რომლებმაც სხვადასხვა ფორმით შემიწყეს ხელი ამ ნაშრომის წარმატებით შესრულებაში.

დიდ მადლობას ვუხდის ჩემს ოჯახს – მშობლებს, მეუღლეს და ძმას – მათი სიყვარულისა და თანადგომისთვის.

განსაკუთრებულ მადლობას ვუხდის ჩემს სამეცნიერო ხელმძღვანელს, ბატონ დიმიტრი ჯაფარიძეს, პროფესიული მხარდაჭერისა და კვლევაში შეტანილი მნიშვნელოვანი წვლილისთვის.

ასევე მადლობა ყველა მეგობარს, თანაკურსელსა და იმ ადამიანს ვინც მხარში მედგა.

აბსტრაქტი

რუსეთ-უკრაინის 2022 წლის ომმა ევრაზიაში გეოპოლიტიკური ენერგეტიკული ბალანსი შეცვალა. ომმა ააჩქარა ენერგეტიკული ტრანზიციის და ევროკავშირის ინტერესებში არსებული დივერსიფიკაციის სტრატეგიის გატარება. სამაგისტრო ნაშრომი მიზნად ისახავს გაანალიზოს, როგორ მოახდინა ევროკავშირმა სტრატეგიული ადაპტაცია ენერგეტიკული უსაფრთხოების პოლიტიკაში რუსეთ-უკრაინის ომის ფონზე. კვლევა ეფუძნება ენერგეტიკული უსაფრთხოების კონცეფციასა და თეორიას. ანალიზი მოიცავს 2021–2025 წლების ევროკავშირის ოფიციალურ დოკუმენტებს, ენერგეტიკის ბაზრის სტატისტიკას და მის გარშემო არსებულ სამეცნიერო ლიტერატურას.

კვლევის ძირითადი შედეგები აჩვენებს, რომ REPowerEU გეგმისა და სხვა ღონისძიებების შედეგად ევროკავშირმა განახორციელა უპრეცედენტო ზომები ენერგოდამოკიდებულების გასაძლიერებლად და რუსული წყაროსგან დივერსიფიკაციის გზაზე. თუმცა სრული დამოუკიდებლობის მისაღწევად გაერთიანების წინაშე მდგარი გამოწვევები კვლავ გადაუჭრელია. ევროკავშირი აგრძელებს რუსული ენერგორესურსების შესყიდვას, როგორც პირდაპირი ისე არაპირდაპირი გზებით.

ნაშრომის სამეცნიერო ღირებულება იმის გამოკვლევაა, თუ როგორ შეიცვალა ევროკავშირის ენერგეტიკული უსაფრთხოების დისციპლინა კრიზისულ პირობებში.

საკვანძო სიტყვები: ენერგეტიკული უსაფრთხოება, ენერგოდამოუკიდებლობა, დივერსიფიკაცია, ევროკავშირი, რუსეთი.

Abstract

The 2022 Russia-Ukraine war has significantly altered the geopolitical energy balance across the Eurasian continent. This conflict accelerated the energy transition and catalyzed the implementation of diversification strategies that had long been within the scope of the European Union's strategic interests. This master's thesis aims to examine how the European Union strategically adapted its energy security policy in response to the changing geopolitical landscape brought about by the war. The research is grounded in the theories and the conceptual framework of energy security. It draws on official EU documents from the 2021–2025 period, energy market statistics, and relevant academic literature.

The core findings indicate that through initiatives such as the REPowerEU plan and complementary measures, the EU undertook unprecedented steps to reduce its energy dependency and advance diversification away from Russian sources. Nevertheless, significant challenges remain unresolved in achieving full autonomy. The Union continues to engage in energy trade with Russia, both through direct and indirect channels.

The scholarly value of this study lies in its exploration of how the discipline of EU energy security policy evolved under crisis conditions.

Key words: Energy Security, Energy Independence, Diversification, the European Union, Russia.